

POLSKA AKADEMIA NAUK • INSTYTUT HISTORII

PL ISSN 1230-5057

**STUDIA Z DZIEJÓW
ROSJI I EUROPY
ŚRODKOWO—
WSCHODNIEJ** tom XXXIX

WARSZAWA

WYDAWNICTWO NAUKOWE *Semper*

<http://rcin.org.pl>

AUTORZY ARTYKUŁÓW I ROZPRAW

Dr Zbigniew Klejn — Warszawa

**Dr hab. Michał Jerzy Zacharias — profesor
w Instytucie Nauk Politycznych Akademii
Bydgoskiej im. Kazimierza Wielkiego
w Bydgoszczy; docent w Instytucie Historii
PAN w Warszawie**

**Dr Henryk Bartoszewicz — Archiwum Główne Akt
Dawnych w Warszawie**

**Prof. dr hab. Piotr Łossowski — profesor w Instytucie
Historii PAN w Warszawie**

**Prof. dr hab. Janusz Gruchała — profesor
Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach**

Dr Przemysław Marcin Żukowski — Kraków

**Prof. dr hab. Marek Kazimierz Kamiński — profesor
w Instytucie Historii PAN w Warszawie;
profesor w Instytucie Historii i Stosunków
Międzynarodowych Uniwersytetu
Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie**

**Dr hab. Elżbieta Znamierowska-Rakk — docent
w Instytucie Historii PAN w Warszawie**

**Dr hab. Tadeusz Wolsza — docent w Instytucie
Historii PAN w Warszawie; profesor
w Instytucie Nauk Politycznych Akademii
Bydgoskiej im. Kazimierza Wielkiego
w Bydgoszczy**

STUDIA Z DZIEJÓW ROSJI
I EUROPY ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ

POLSKA AKADEMIA NAUK • INSTYTUT HISTORII
ZAKŁAD DZIEJÓW EUROPY XIX I XX WIEKU

STUDIA Z DZIEJÓW ROSJI
I EUROPY ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ

TOM XXXIX

WARSZAWA

WYDAWNICTWO NAUKOWE *Semper*

2004

<http://rcin.org.pl>

Publikacja dofinansowana przez Komitet Badań Naukowych

Komitet Redakcyjny

ALEKSANDER ACHMATOWICZ, WIESŁAW BALCERAK, HENRYK BUŁHAK,
MAREK K. KAMIŃSKI, JERZY KŁOCZOWSKI, ANDRZEJ KORYN,
MACIEJ KOŹMIŃSKI, PIOTR ŁOSSOWSKI (redaktor), WOJCIECH MATERSKI,
ANDRZEJ NOWAK, WITOLD SZULC, MIECZYŚLAW TANTY, ROMAN
WAPIŃSKI, ROMUALD WOJNA, MICHAŁ J. ZACHARIAS,
ELŻBIETA ZNAMIEROWSKA-RAKK (sekretarz redakcji), JANUSZ ŻARNOWSKI

Adres Redakcji

Rynek Starego Miasta 29/31, 00-272 Warszawa

Okładkę projektowali
ANNA i LESZEK KAĆMOWIE

© Copyright by

Wydawnictwo Naukowe *Semper*, Warszawa 2004

© All rights reserved

WYDAWNICTWO NAUKOWE *Semper*

Redakcja i księgarnia firmowa:

ul. Bednarska 20A, 00-321 Warszawa,

tel./fax: (22) 828 49 73

e-mail: redakcja@semper.pl

<http://www.semper.pl>

<http://www.semper.istore.pl>

PL ISSN 1230-5057

Printed in Poland

<http://rcin.org.pl>

SPIS TREŚCI

ARTYKUŁY I ROZPRAWY

Zbigniew Klejn, Losy Pomaków w Bułgarii The Plight of the Pomaks in Bulgaria Судьбы помаков в Болгарии	5
Michał Jerzy Zacharias, Polityka KPJ i kwestia narodowościowa w Jugosławii w latach 1919–1943 The Policy of the League of Communists of Yugoslavia and the National Question in Yugoslavia in 1919–1943 Политика КПЮ и национальный вопрос в Югославии в 1919–1943 годах	27
Henryk Bartoszewicz, Okres rosyjski w karierze dyplomatycznej Romana Knolla (cz. I) The Russian Period in the Diplomatic Career of Roman Knoll Русский период в дипломатической карьере Романа Кнолля	61
Piotr Łosowski, Autonomiczna Kłajpeda pod rządami Litwy (1924–1932) Autonomous Memel under Lithuanian Rule (1924–1932) Автономная Клайпеда под властью Литвы (1924–1932)	85
Janusz Gruchała, Czeskie środowiska polityczne wobec Związku Sowieckiego i stosunków polsko-sowieckich (1926–1935) The Attitude of Czech Politicians Towards the Soviet Union and Polish-Soviet Relations (1926–1935) Взгляды чешских политических группировок на Советский Союз и польско-советские отношения (1926–1935)	101
Przemysław Marcin Żukowski, Polska dyplomacja wobec próby stworzenia dyrektoriatu mocarstw w 1933 r. Polish Diplomacy and an Attempt at Recreating the Powers Directorate in 1933 Польская дипломатия перед лицом попытки воссоздать директорию держав в 1933 году	123
Marek Kazimierz Kamiński, Polityka Edwarda Beneša i jego tymczasowych władz czechosłowackich na emigracji wobec rządu polskiego na uchodźstwie gen. Władysława Sikorskiego (lipiec 1940 r. – czerwiec 1941 r.) The Policy of Edvard Beneš and his Provisional Czechoslovak Authorities towards General Władysław Sikorski's Polish Government-in-Exile (July 1940 – June 1941) Политика Эдварда Бенеша и его временных чехословацких властей в эмиграции по отношению к польскому эмигрантскому правительству генерала Владислава Сикорского (июль 1940 г. – июнь 1941 г.)	137
Elżbieta Znamierowska-Rak, Uwarunkowania i treść postanowień X rozszerzonego plenum KC BPR(k) w kwestii macedońskiej (sierpień 1946 r.) The Determinants and Contents of the Resolutions of the Tenth Expanded Plenum of the Central Committee of the Bulgarian Workers' Party (Communists) Concerning the Macedonian Question — August 1946 Обусловленность и содержание решений X расширенного пленума ЦК БРП(к) (август 1946 г.)	183
Tadeusz Wołsza, Sytuacja w Związku Sowieckim pod koniec życia i po śmierci Józefa Stalina z perspektywy „polskiego Londynu” (1952–1953) The Situation in the Soviet Union Before and After the Death of Joseph Stalin from the Perspective of “Polish London” (1952–1953) Положение в Советском Союзе до и после смерти Иосифа Сталина с перспективы «польского Лондона» (1952–1953)	219

MATERIAŁY I DOKUMENTY

Barbara Szordykowska, Leo Mechelin (1839–1914). Z dziejów stosunków rosyjsko- -fińskich na przełomie XIX i XX w.	239
Piotr Eberhardt, Straty demograficzne Związku Sowieckiego w okresie II wojny światowej	251
Tadeusz Pieńkowski, Działania NKWD w Związku Sowieckim po czerwcu 1940 r. wobec polskich żołnierzy internowanych po 17 września 1939 r.	263

RECENZJE

D. Matełski, Losy polskich dóbr kultury w Rosji i ZSRR. Próby restytucji. Archiwa — księgozbiory — dzieła sztuki — pomniki — Wojciech Matełski	283
T. Urban, Deutsche in Polen. Geschichte und Gegenwart einer Minderheit — Dariusz Matełski	284
Documenti per la storia delle relazioni italo-polacche (1918–1940) — Ewa Cytowska- -Siegrist	286
A. Smoliński, Zarys dziejów 1 Armii Konnej (1919–1923) — Marcin Stasiewicz	291
Prievartos vaisiai. Lietuvos-Lenkijos santykiai 1920–1940 metais — Piotr Łossowski	294
Polacy na Zaolziu 1920–2000 — Włodzimierz Chełchowski	297
Tygiel narodów. Stosunki społeczne i etniczne na dawnych ziemiach wschodnich Rzeczypospolitej 1939–1953 — Joanna Gierowska-Kałuża	298

ŻYCIE NAUKOWE

Jubileusz Zakładu Dziejów Europy XIX i XX w. — Aleksandra Leinwand. Wystąpienie Macieja Koźmińskiego	307
40 lat Zakładu Dziejów Europy XIX i XX w. Instytutu Historii Polskiej Akademii Nauk — Piotr Łossowski	309
Uwagi i refleksje na temat rocznika „Studia z Dziejów Rosji i Europy Środkowo-Wschodniej” — Elżbieta Znamierowska-Rak	315
Posiedzenia naukowe Zakładu Dziejów Europy XIX–XX w. Instytutu Historii PAN (październik 2002 – wrzesień 2003)	317

Semper

WYDAWNICTWO NAUKOWE

Redakcja i księgarnia firmowa:
ul. Bednarska 20A
00-321 Warszawa

tel./fax: (+48) (22) 828 49 73
e-mail: redakcja@semper.pl
<http://www.semper.pl>

Nasza oficyna wydaje książki ze wszystkich dziedzin nauki. Specjalizujemy się w monografiach oraz w trudnych, niskonakładowych publikacjach w różnych językach (m.in. rozprawy habilitacyjne, bibliografie, słowniki specjalistyczne, materiały źródłowe).

Wśród stałych odbiorców naszych publikacji (ponad 400 wydanych tytułów zwartych, periodyki naukowe i wydawnictwa ciągłe) znajdują się wszystkie poważne księgarnie polskie, biblioteki uczelniane oraz wiele renomowanych bibliotek zagranicznych.

Do współpracy zapraszamy przede wszystkim autorów gotowych prac analitycznych. W zasadzie nie wydajemy tekstów popularnonaukowych. Naszą ofertę kierujemy głównie do samodzielnych pracowników naukowych, chociaż nasza seria „Studia i Materiały” jest przeznaczona m.in. na ciekawe prace magisterskie i doktorskie.

Wojciech Kriegseisen (red. naczelny nauk humanistycznych)

Włodzimierz Zuzga (red. naczelny publikacji ścisłych)

Helena Ratomska (public relations)

Bogusława Pilch (sekcja składu)

Agnieszka Karwowska (sekretarz redakcji)

Ewa Turek (asystent)

